

Genéza a katastrofa

(Skutočný príbeh)

„Všetko je v poriadku,“ povedal lekár. „Teraz len ležte a oddychujte.“ Hlas prichádzal z obrovskej diaľky a zdalo sa jej, že na ňu kričí. „Máte syna.“

„Čo?“

„Máte krásneho syna. Rozumiete ma? Krásneho syna. Počuli ste ho plakať?“

„Je v poriadku, pán doktor?“

„Pravdaže je v poriadku.“

„Ukážte mi ho, prosím vás.“

„Hneď ho uvidíte.“

„A určite je v poriadku?“

„Celkom určite.“

„Plače ešte?“

„Skúste si oddýchnuť. Nemáte sa prečo znepokojovať.“

„Prečo prestal plakať, pán doktor? Čo sa mu stalo?“

„Neznepokojujte sa, prosím vás. Všetko prebieha normálne.“

„Chcem ho vidieť. Prosím vás, ukážte mi ho.“

„Drahá pani,“ povedal lekár a potľapkal ju po ruke, „máte krásne, silné a zdravé dieťa. Neveríte mi, keď vám to hovorím?“

„Čo s ním tá žena robí?“

„Chystá ho, aby bolo krásne, až ho uvidíte,“ odvetil lekár. „Musíme ho len trocha poumývať, nič viac. Majte chvíľočku strpenia.“

„Prisaháte, že je v poriadku?“

„Prisahám. A teraz už ležte a oddychujte. Zavrite oči. No tak, zavrite oči. To je ono. Tak. Poslušné dievčatko...“

„Celý čas som sa modlila a modlila, aby žilo, pán doktor.“

„Pravdaže bude žiť. O čom to hovoríte?“

„Ostatné neprežili.“

„Aké ostatné?“

„Ani jedno z mojich detí nežije, pán doktor.“

Lekár stál pri posteli a hľadel do bledej, vyčerpanej tváre mladej ženy. Nikdy predtým ju nevidel. Ona a jej manžel boli v meste noví. Krčmárka, čo mu prišla asistovať pri pôrode, vravela, že muž robí na miestnej colnici a že v hostinci sa asi pred tromi mesiacmi zjavili z ničoho nič s jedným veľkým a jedným malým kufrom. Muž je ožran, prezradila ešte krčmárka, arogantný, chrapúnsky, tyranský ožran, ale mladá pani je jemná a pobožná. A okrem toho veľmi smutná. Nikdy sa nezasmeje. Za tých niekoľko týždňov, čo bývajú v hostinci, nevidela ju ešte ani raz usmiatu. A povrávalo sa aj to, že muž je ženatý už tretí raz, prvá žena mu umrela a druhá sa s ním z akýchsi nechutných dôvodov rozviedla. Ale to mohli byť len reči.

Lekár sa sklonil a zakryl pacientke hrud' prikrývkou. „Vôbec sa nemusíte znepokojovať,“ tíšil ju jemne. „Je to úplne normálne dieťa.“

„To isté mi hovorili aj pri ostatných. A všetky som stratila, pán doktor. Za posledných osemnásť mesiacov som stratila všetky tri deti, tak sa na mňa nehnevajte, že som taká úzkostlivá.“

„Tri?“

„Toto je moje štvrté... za štyri roky.“

Lekár nespokojne pošúchal nohami po holej dlážke.

„Nemôžete pochopiť, pán doktor, čo to znamená, stratíť ich všetky, všetky tri, pomaly, postupne, jedno za druhým. Stále ich vidím pred sebou. Gustávovu tvár vidím tak jasne, akoby tu vedľa mňa ležal v posteli. Gusto bol prekrásny chlapec, pán doktor. Ale večne chorý. Strašné, keď ich máte v jednom kuse choré a nemôžete im pomôcť.“

„Viem.“

Žena otvorila oči, chvíľu civela na lekára, potom ich zase zavrela.

„Dievčatko sa volalo Ida. Umrelo pár dní pred Vianocami. Sú to ešte len štyri mesiace. Keby ste ju boli videli, pán doktor.“

„Teraz máte ďalšie.“

„Ale Idka bola taká krásna.“

„Áno,“ prisvedčil lekár. „Viem.“

„Ako to môžete vedieť?“ skríkla.

„Viem, že to bolo určite pekné dieťa. Ale toto posledné je takisto pekné.“ Odvrátil sa od postele, podišiel k oknu a zahľadel sa von. Bolo nevlúdne, upršané aprílové popoludnie a veľké kvapky dažďa sa rozprskovali na červených škridliciach striech domov na druhej strane ulice.

„Idka mala dva roky, pán doktor... a bola taká krásna, že som z nej nemohla odtrhnúť oči od samého rána, keď som ju obliekala, až do večera, kým bezpečne neležala v posteli. Jednotaj som žila v príšernom strachu, že sa tomu dieťaťu niečo prihodí. Gusta som už nemala, ani Ota, ostala mi už len ona. Občas som sa uprostred noci zobudila, letela som ku kolíske a priložila som si ucho na jej ústa, aby som sa presvedčila, či dýcha.“

„Oddýchnite si,“ povedal lekár a vrátil sa k posteli. „Prosím vás, pokúste sa oddýchnuť si.“ Ženina tvár bola bledá, bez krvi a okolo úst a nozdier mala slabý modrosivý nádych. Prameň spotených vlasov jej spadol do čela a prilepil sa na pokožku.

„Keď umrela... bola som vtedy už zase ťarchavá, pán doktor. Bola som v štvrtom mesiaci s týmto tu, keď Idka umrela. ‚Nechcem ho‘ kričala som po pohrebe. ‚Nechcem ho! Už som ich pochovala dosť!‘ A môj muž... prechádzal sa medzi hosťami s veľkým pohárom piva v ruke... vtom sa obrátil ku mne a hovorí: ‚Mám pre teba novinku, Klára, príjemnú novinku.‘ Chápete to, pán doktor? Práve sme pochovali tretie decko a on tam stojí s kríglom v ruke a hovorí mi, že má pre mňa príjemnú novinku. ‚Dnes ma preložili do Braunau,‘ vraví, ‚takže môžeš rovno začať baliť. Začneš tam nanovo, Klára,‘ vraví, ‚na novom mieste a s novým doktorom...‘“

„Nerozprávajte už, prosím vás.“

„Ale veď ste nový doktor, nie?“

„Áno, som.“

„A sme v Braunau?“

„Áno.“

„Bojím sa, pán doktor.“

„Skúste to prekonať.“

„Aké šance môže mať to štvrté?“

„Nesmiete tak rozmýšľať.“

„Nemôžem inak. Som presvedčená, že moje deti majú nejakú vrodenú chybu, ktorá spôsobuje, že takto umierajú. Musí to byť tak.“

„To je nezmysel.“

„Viete, čo mi povedal muž, keď sa narodil Oto, pán doktor? Vošiel do izby, pozrel do kolísky, kde ležal Oto, a vraví: ‚Prečo všetky moje deti sú také malé a slabé?‘“

„To určite nepovedal.“

„Vopchal hlavu do Otovej kolísky, akoby skúmal dajaký drobulinký hmyz, a povedal: ‚Zaujímalo by ma, prečo by to nemohli byť slušnejšie exempláre. Fakt by ma to zaujímalo.‘ A tri dni nato Oto umrel. Na tretí deň sme ho rýchlo pokrstili a ešte v ten večer umrel. A potom umrel Gusto. A Idka. Všetky mi umreli, pán doktor... a celý dom bol zase prázdny...“

„Teraz na to nemyslíte.“

„Je aj tento taký hrozne maličký?“

„Je to normálne dieťa.“

„Ale malé?“

„Možno je trochu menšie. Ale menší často bývajú oveľa húževnatejší ako tí veľkí. Len si, pani Hitlerová, predstavte, že takto o rok sa pomaly bude učiť chodiť. Nie je to pekná predstava?“

Nepovedala nič.

„A o dva roky už bude možno v kuse rečniť a svojimi múdrostami vás privedie takmer do blázinca. Máte preňho už vybraté meno?“

„Meno?“

„Áno.“

„Neviem, neviem to iste. Môj muž tuším povedal, že ak to bude chlapec, bude sa volať Adolfko.“

„Takže Adolf.“

„Áno. Mužovi sa to páči, lebo mu to trochu pripomína meno Alojz. On je Alojz.“

„Výborne.“

„Počujte!“ zvolala a odrazu si sadla. „To isté sa ma pýtali, keď sa narodil Oto! Znamená to, že umrie? Chcete ho hneď pokrstiť?“

„Ale, ale,“ tíšil ju lekár a rukou ju jemne chytil za plecía. „Vôbec nie. Prisahám, že nie. Som jednoducho zvedavý starý chlap, to je všetko. Rád hovorím o menách. Adolf je podľa mňa mimoriadne pekné meno. Jedno z mojich obľúbených. Aha, už je aj tu.“

Do izby vošla krčmárka s dieťaťom pritísnutým na ohromnom poprsí a kráčala k posteli. „Tu je náš fešáček!“ povedala s úsmevom. „Chcete si ho podržať, drahá? Položím ho sem vedľa vás?“

„Je riadne zabalený?“ spýtal sa lekár. „Je tu strašná zima.“

„Pravdaže je riadne zabalený.“

Dieťa bolo pevne zavinuté v bielej vlnenej zavinovačke, z ktorej mu vykúkala len ružová hlavička. Krčmárka ho opatrne položila na posteľ vedľa matky. „Tu ho máte,“ povedala. „Teraz ho môžete mať pri sebe a vynadávať sa naň do sýtosti.“

„Bude sa vám páčiť,“ povedal s úsmevom lekár. „Je to peknučké malé bábätko.“

„Aké má rozkošné ručičky!“ zvolala krčmárka. „A dlhé jemné pršteky!“

Matka sa ani nepohla. Neobrátila ani len hlavu, aby pozrela na dieťa.

„No tak!“ povzbudila ju krčmárka. „Veď vás neuhryzne!“

„Bojím sa naň pozrieť. Bojím sa uveriť, že zas mám dieťa a že je v poriadku.“

„Nebuďte hlúpa.“

Matka pomaly obrátila hlavu a pozrela na maličkú, neuveriteľne pokojnú tvár na vankúši vedľa seba.

„Toto je moje bábätko?“

„Pravdaže.“

„Ach... ach... ten je krásny.“

Lekár sa obrátil, prešiel k stolu a začal si ukladať veci do tašky. Matka ležala na posteli, hľadela na dieťa, usmievala sa

naň, dotýkala sa ho a potichu sa tešila. „Ahoj, Adolfík,“ šepkala. „Ahoj, Adolfík, drobček môj.“

„Psst!“ ozvala sa krčmárka. „Tuším ide váš muž.“

Lekár pristúpil k dverám, otvoril ich a vyzrel do chodby.

„Pán Hitler?“

„Áno.“

„Poďte sem, prosím vás.“

Drobný muž v tmavozelenej uniforme potichu vstúpil do miestnosti a rozhladal sa.

„Gratulujem vám,“ povedal mu lekár. „Máte syna.“

Muž mal obrovské fúziská, pedantne pristrihnuté podľa vzoru cisára Františka Jozefa, a silne razil pivom. „Syna?“

„Áno.“

„Ako sa mu darí?“

„Dobre. A vašej žene tiež.“

„Výborne.“ Otec sa obrátil a zvláštnym skackavým krokom zamieril k posteli, kde ležala jeho žena. „Tak čo, Klára?“ spýtal sa a fúzy sa mu rozťahli v úsmeve. „Ako to šlo?“ Zohol sa a pozeral na dieťa. Zohol sa ešte o kúsok, potom rýchlymi trhanými pohybmi čoraz nižšie a nižšie, až mal tvár len zopár centimetrov od hlavy dieťaťa. Žena ležala vedľa neho na vankúši a pokorne hľadela na muža.

„A plúca má ako zvon,“ povedala krčmárka. „Mali ste počuť, s akým vreskom prišiel na svet.“

„Ale preboha, Klára...“

„Čo je, drahý?“

„Veď tento tu je ešte menší, ako bol Oto!“

Lekár niekoľkými rýchlymi krokmi prešiel k nemu. „To dieťa je absolútne normálne,“ povedal.

Muž sa pomaly vystrel, odvrátil sa od postele a pozrel na lekára. Vyzeral zmätený a sklúčený. „Nemá zmysel klamať, pán doktor,“ povedal. „Viem, čo to znamená. Skončí sa to zase tak isto.“

„Teraz ma počúvajte,“ začal lekár.

„Viete vy vôbec, čo sa stalo s tými ostatnými, pán doktor?“

„Na ostatné musíte zabudnúť, pán Hitler. Dajte šancu tomuto!“

„Keď je taký drobný a slabý!“

„Ale prosím vás, veď sa len teraz narodil.“

„Aj tak...“

„Čo to tu trepete!“ skríkla krčmárka. „Veď ho privediete do hrobu!“

„Tak dost!“ ostro povedal lekár.

Matka už fňukala, telom jej zmietali prudké vzlyky. Lekár pristúpil k mužovi a položil mu ruku na plecía. „Budte na ňu dobrý,“ šepol. „Prosím vás. Je to veľmi dôležité.“ Potom zovrel mužovi plece a proti jeho vôli ho začal postrkávať k posteli. Muž váhal. Lekár ho postrčil silnejšie a prstami zaborenými do jeho ramena udával smer. Muž sa napokon zdráhavo zohol a letmo pobožkal ženu na líce.

„No tak, Klára,“ povedal. „Neplač už.“

„Čo som sa len namodlila, aby žil, Alojz.“

„Viem.“

„Deň čo deň, celé mesiace som chodila do kostola a na kolenách som sa modlila, aby ostal nažive.“

„Dobre, Klára, viem.“

„Tri mŕtve deti. Viac nevydržím, čo to nechápeš?“ „Pravdaže.“

„Musí žiť, Alojz. Musí, musí... Bože, buď k nemu milostivý...“